

Ajatuksesta tekstiksi – journalismin äärellä

Mediatoimintaa kaikille!

Aluksi

Tervetuloa työpajaan!

Tänään harjoitteleme kirjoittamista.

Tässä työpajassa noudatamme kohteliasta käytöstä ja positiivista asennetta myös muiden pajailijoiden teosten parissa.

Aluksi

Mitä tarvitaan :

- liimaa, saksia ja lehtiä, joista leikellä kuvia
- kyniä, kirjoitusvälineitä
- paperia

Otsikko, ingressi,
leipäteksti

Hauska fakta: Sana leipäteksti tulee siitä, että entisaikaan kirjapainojen työntekijät ansaitsivat leipänsä ladotun tekstin määrän mukaan. Mitä enemmän artikkelissa oli tekstiä, sitä enemmän sen ladonta toi rahaa ja rahalla kirjapainoväki sai hankittua leipää.

lähde: kirjoittajakoulu.fi

Otsikko

tiivistää jutun pääasian.

Ingressi

on heti otsikon alla. Siinä kiteytetään lukijalle, mikä jutussa on keskeistä. Se on yleensä 1–3 lauseen pituinen.

Leipäteksti

on toimituksellisen asiatekstin varsinainen sisältö.

Väliotsikko,
kuvateksti

...ja vielä:

Väliotsikko

kertoo lukijalle, milloin jutussa siirrytään asiakokonaisuudesta tai näkökulmasta toiseen. Väliotsikot rytmittävät juttua, antavat lukijalle hengähdystauon ja auttavat sisällön silmäilyssä.

Kuvateksti

selittää tai täydentää kuvaa, esimerkiksi esittelee kuvan henkilöt.

PERÄMETSÄN SANOMAT

KATI KETTU EKSYI KANALAAAN.

Kati syyttää harhailuistaan kanalan uutta valvontajärjestelmää, jota kanat taas kiittävät vuolaasti. PU sai haltuunsa valvontakameran kuvat, jotka paljastavat hurjan seikkailun.

Katso valvontakameran kuvat!

PRESIDENTTIPARI PERÄMETSÄSSÄ

Rouva presidentti Jannika Joutsen ja puolisonsa Jesse Joutsen vierailulla Ensi viikolla koko Perämetsä virittäytyy juhlaan, kun tuore presidenttipari saapuu avaamaan perämetsän uuden päiväkodin. Juhlaohjelmassa on muun muassa telkkien torvisoittokunnan konsertti ja sammalkakkukahvit.

K.Karhu on saanut useita palkintoja pesänrakennuksen saralta

Oletko aina tehnyt talvipesän väärin?

Pesänrakennuksen asiantuntija Katriina Karhu kertoo, kuinka oikeaoppinen ja koko talven lämpimänä pysyvä pesä rakennetaan.

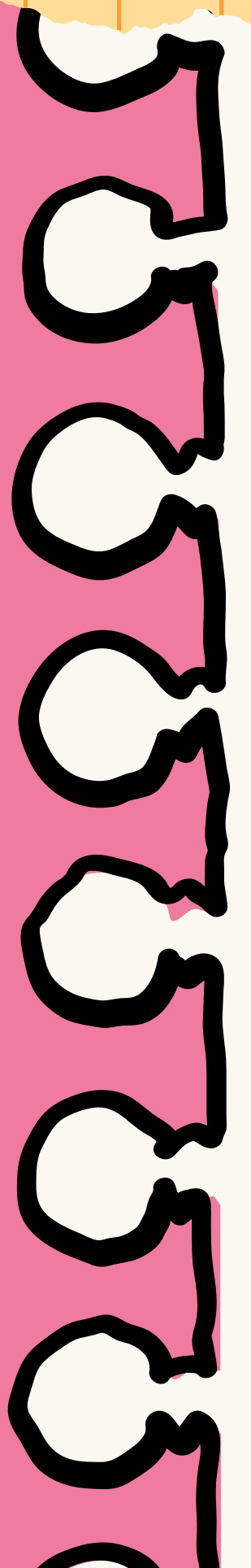

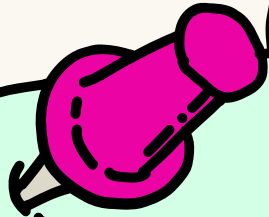
Esimerkit otsikosta,
ingressistä ja kuvatekstistä
kuvitteellisen Perämetsän
Sanomat -lehden etusivulla.

kuvateksti

otsikko

ingressi

Tehdään oma
etusivu!

- Askarrellaan oma etusivu. Tehdään siihen uutisotsikot ja lyhyet ingressit.
  - esimerkiksi tämän paikan tapahtumista
  - keksittyjä tai tosia!
  - kivoja juttuja!
- Tehdään kuvat esimerkiksi piirtämällä tai kuvaleikkeistä.
- Keskustellaan: mistä uutisten tiedot tarkistettaisiin?

**Esimerkkejä
juttutyypeistä**

Artikkeli:

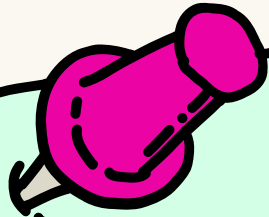
Artikkeli on teksti, jossa käsitellään jotakin aihetta laajasti ja monipuolisesti. Aihe voi olla melkein mikä tahansa, ja sen valintaan vaikuttavat usein toimittajan omat kiinnostuksen kohteet.

Kolumni:

Kolumni on mielipiteellinen teksti, jossa toimittaja tai asiantuntija kertoo oman näkemyksensä jostain aiheesta. Mielipiteet on selvästi erotettava tosiasioista.

Arvostelu eli kritiikki:

Kritiikki on teksti, jossa toimittaja kertoo oman perustellun mielipiteensä jostakin arvioitavasta asiasta. Sen tarkoitus on auttaa lukijaa päättämään esimerkiksi, kannattaako jokin esitys nähdä. Siksi kritiikin perustelut tulee esittää selkeästi.

Esimerkkejä
juttutyypeistä

Analyysi:

Analyysi on teksti, jossa tarkastellaan jotakin aihetta syvemmin. Kirjoittaja taustoittaa esimerkiksi uutista ja selittää siihen liittyviä syitä ja seurauksia.

Mielipidekirjoitus:

Mielipidekirjoitus on teksti, jossa lukija tuo oman näkemyksensä esiin ja voi näin vaikuttaa asioihin. Kirjoituksen asioiden tulee olla totta.

Uutinen:

Uutinen kertoo ajankohtaisesta, yleisöä kiinnostavasta tapahtumasta tai asiasta. Siinä ei ole uutisen tekijän omia mielipiteitä.

Lisää juttutyyppejä löydät täältä:
Mediakasvatus, Utismedian liitto
<https://juttutyypit.fi/juttutyypit/>

**Luotettava
media**

**Paras media tarjoaa
totuudenmukaista, tarkistettua ja
monipuolista tietoa.**

**Jos alat kirjoittaa mediatekstejä,
kannattaa ensiksi tutustua Journalistin
ohjeisiin.**

**Luotettava media on meidän kaikkien
etu!**

Poimintoja Journalistin ohjeista...>>>

Journalismi ja ohjeistus

Journalistin ohjeet ei ole laki, vaan suomalaisen median omat eettiset periaatteet.

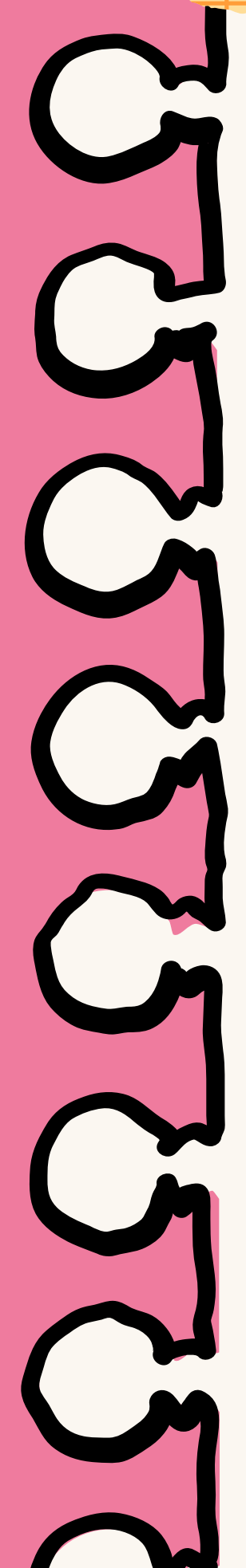
Tiivistelmää Journalistin ohjeista:

- Toimittajalla on vastuu yleisölle: tieto hankitaan ja julkaistaan rehellisesti. Tiedon lähde tarkistetaan.
- Fakta ja mielipide pidetään toisistaan erillään. Virheet korjataan avoimesti.
- Mainonta ja journalismi pidetään selvästi erillään.
- Haastateltavaa / jutun aihetta kunnioitetaan: ihmisarvoa ei loukata eikä ketään syrjitä.
- Otsikoiden ja kuvatekstien on vastattava sisältöä.

Jutellaan:

Toteutuvatko Journalistin ohjeiden yllä olevat kohdat somessa? Keksitkö esimerkkejä?

Seuraavaksi asiaa Julkisen sanan neuvostosta... >>>

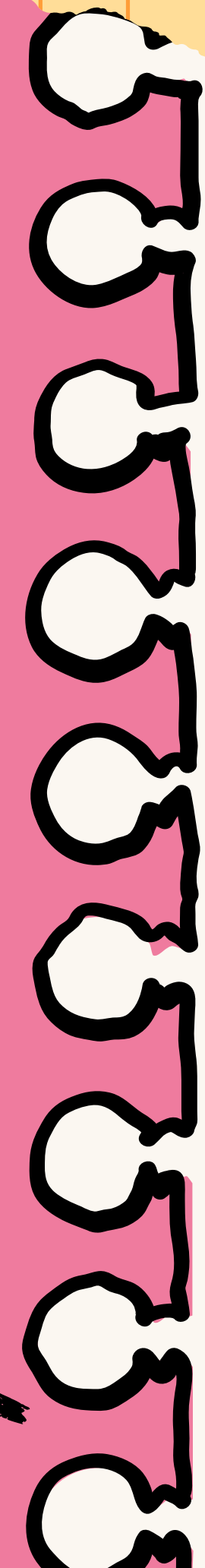

Julkisen sanan
neuvosto (JSN)

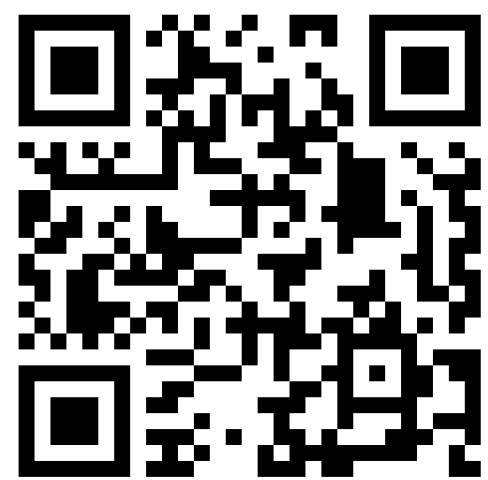
Julkisen sanan neuvosto:

- JSN valvoo Journalistin ohjeiden toteutumista, puolustaa sananvapautta.
- Jos epäilet, että media on toiminut epäeettisesti, voit kannella neuvostoon. Kantelusta seuraa joko vapauttava päätös tai huomautus. Korjaus julkaistaan mahdollisimman nopeasti.

JSN-tehtävä

Kurkataan yhdessä JSN:n sivuille ja Journalistin ohjeisiin → jsn.fi

1) Etsitään “päätökset”-sivulta muutama tapaus (skrollaa sivua alas, siellä ovat päätökset).

2) Jutellaan yhdessä:

- Millaisista asioista ihmiset ovat tehneet kanteluita?
- Mitä neuvosto on päättänyt, miksi?

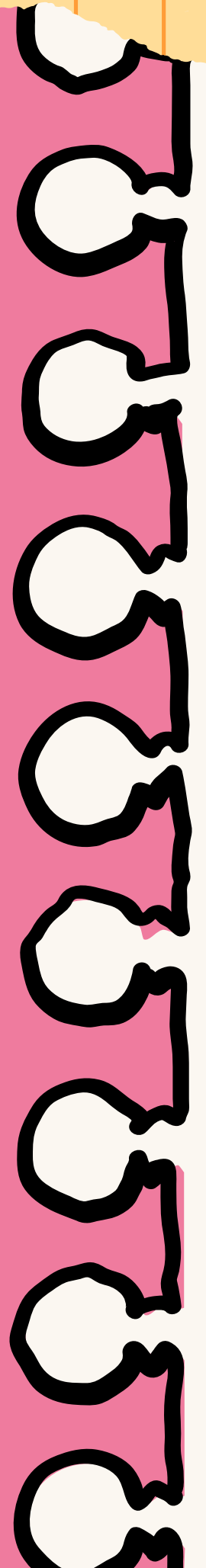
JSN-tehtävä

Journalistinen teksti
vastaa kysymyksiin: kuka?
mitä? milloin? missä?
miksi? miten?

Reetta Rätyn ja Anu Silfverbergin "Aloittelevan toimittajan opas" on mainio tietopaketti kirjoittavan toimittajan työhön. (Julkaisija: Journalistisen työn edistämisseätiö)

Seuraavaksi sukelletaan tarinan maailmaan ->>>

Miten tarina
rakentuu?

**Tarinassa on
alku, keskikohta ja loppu.**

**Miten kohti tarinan loppua päästään?
Siihen on erilaisia vaihtoehtoja.**

**Kaikkeä ei voi sanoa kerralla, joten mieti miten
rajaat juttusi. Mitä olisi tällä kertaa tärkeää kertoa?**

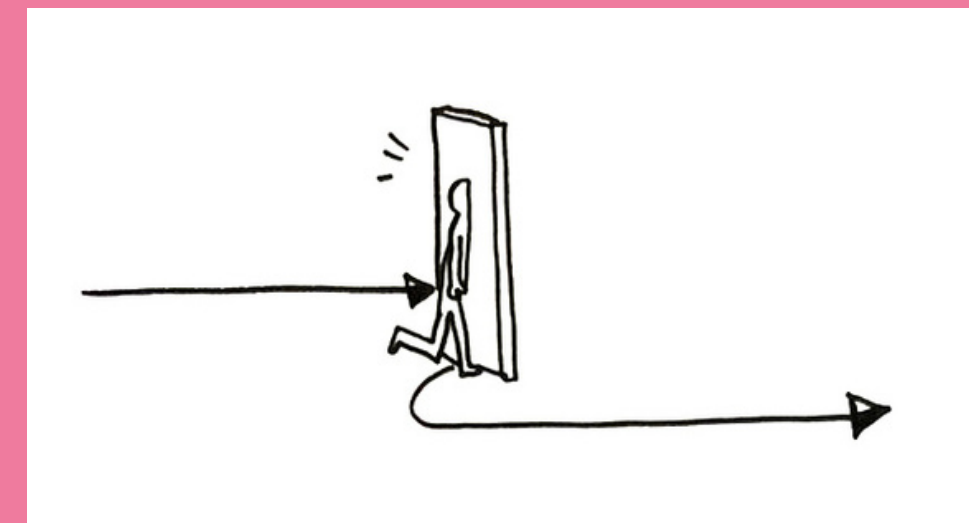
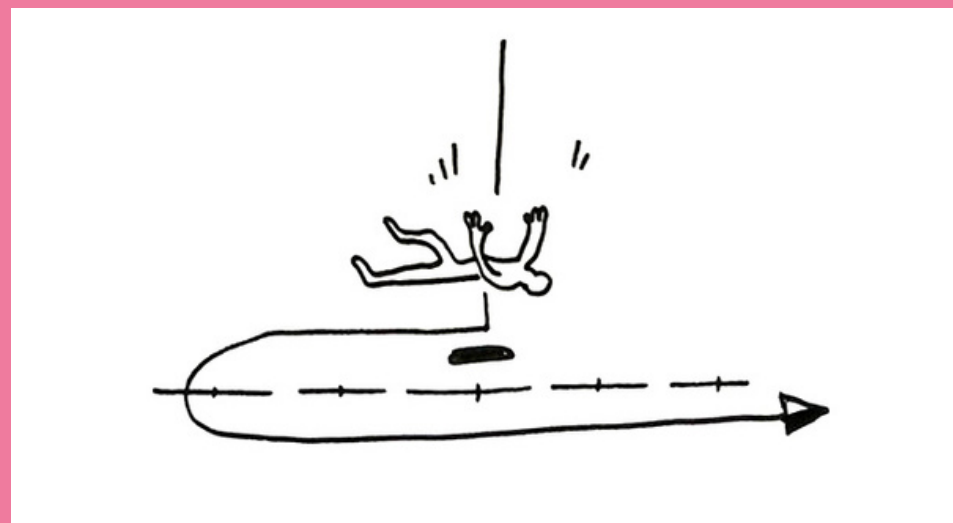
**Mieti, miten jaksotat juttusi selkeisiin, helposti
hahmotettaviin osiin.**

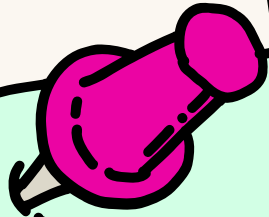
Tarinankuljetus

On erilaisia tapoja aloittaa tarina. Alla on kaksi esimerkkiä, jotka rikkovat alku, keskikohta, loppu -järjestystä.

1. Voit "tiputtaa" lukijan/kuulijan keskelle jännittävintä tilannetta, jonka jälkeen aloitat tarinan kerronnan alusta.
2. Voit myös aloittaa ennalta-arvattavasti, mutta sitten tuleekin yllättävä pysähdys, jonka jälkeen tarina alkaa alusta.

Vaikka tarinassa on alku, keskikohta ja loppu, voi sitä kuljettaa hyvin monella tavalla.

Kirjoitetaan
oma juttu

Lähdetään kirjoittamaan esimerkiksi uutista,
mielipidekirjoitusta, kolumnia tai satua!

1) Mieti, mistä haluaisit kirjoittaa.

2) Kerro ideasi ryhmässä saadaksesi
kuulijapalautetta. Miten ideasi ymmärrettiin?
Tämä auttaa sinua jalostamaan ideaasi.

3) Hahmottele tekstiä mielessäsi ja ala kirjoittaa
omaan tahtiisi.

Varataan leipätekstin kirjoittamiseen aikaa 25 minuuttia.

Tehtävä jatkuu...>>>

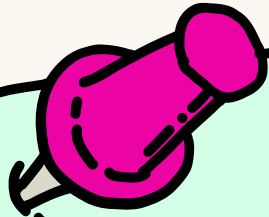

Kirjoitetaan
oma juttu

4) Leipätekstin jälkeen mieti tekstillesi otsikko. Voit miettiä useita vaihtoehtoja: pitkiä ja lyhyitä, vakavia ja hassuja. Mikä otsikko tiivistäisi sisällön napakasti?

5) Käydään otsikkoideoita yhdessä läpi. Voit saada arvokkaita kommentteja kavereiltasi.

6) Kirjoita tekstiisi ingressi eli lyhyt tiivistelmä tekstisi sisällöstä. Yritä mahduttaa ingressi 1–5 lauseeseen.

Kirjoitetaan
oma juttu

Lopuksi voidaan käydä tekstit
läpi yhdessä ääneen lukien.

Ei tarte jos ei uskalla.
Mutta kannattaa kokeilla!

**Tänään on tutustuttu
artikkelityyppeihin, Julkisen sanan
neuvostoon, tarinan muotoiluun ja
kirjoitettu oma juttu.**

Kiitokset osallistumisesta!

